

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 1 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG“, br. 40/10,6/13 i 70/17) i člana 10 stav 1 Statuta Centralne banke Crne Gore („Službeni list CG“, br.83/17, 3/20 i 129/22), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici od 30. novembra 2023. godine, utvrdio je

POLITIKU CENTRALNE BANKE CRNE GORE U 2024. GODINI

- I. U skladu sa ustavnim odgovornostima za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema, polazeći od zakonom utvrđene nezavisnosti, Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka), radi ostvarivanja ciljeva i izvršavanja funkcija, u 2024. godini:
 1. Vodiće politiku očuvanja monetarne i finansijske stabilnosti, koristeći raspoložive instrumente i mjere iz svoje nadležnosti, u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema, a naročito stabilnosti, sigurnosti i otpornosti bankarskog sektora. Radi podsticanja i očuvanja monetarne stabilnosti, vodiće aktivnu politiku obavezne rezerve zasnovanu na ocjeni efektivnosti i efikasnosti primjene postojećih rješenja. Pratiće adekvatnost i efekte uvedenih monetarnih i makroprudencijalnih mjera i, po potrebi, pristupiti profilisanju i implementaciji drugih instrumenata i mjera ovih politika. Radi podsticanja i očuvanja finansijske stabilnosti, sprovodiće makroekonomska i finansijska istraživanja i prognoze, razvijaće strukturni makroekonomski model Crne Gore, unapređivaće indikatore za ocjenu stanja finansijske stabilnosti i prevenciju pojave sistemskih rizika, kao i okvir za djelovanje u uslovima finansijske krize. Podstićaće i predlagati primjenu međunarodnih/evropskih regulatornih standarda i najboljih praksi u oblasti finansijske stabilnosti i monetarne politike. Podržavaće izradu i publikovanje naučnih i stručnih radova u prestižnim časopisima na aktuelne teme iz oblasti makroekonomije, finansija i finansijske stabilnosti, kao i zelene i digitalne tranzicije.
 2. Sprovodiće aktivnosti na praćenju implementacije Zakona o kreditnim institucijama i podzakonskih akata za sprovođenje tog zakona, uz kontinuirano pružanje pomoći kreditnim institucijama u procesu njihove primjene. Uporedo će se raditi i na pripremi izmjena i dopuna pomenutog zakona i podzakonske regulative. U cilju daljeg unapređenja regulatornog okvira za oblast poslovanja pružalaca finansijskih usluga nastaviće sa aktivnostima za izradu predloga za izmjenu postojećeg okvira, odnosno predloga izmjena i dopuna Zakona o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima i prateće podzakonske regulative. Registar zaduženja pojedinih lica prema kreditnim institucijama i drugim licima utvrđenim zakonom i propisom Centralne banke (Kreditni registar) i dalje će se unapređivati kroz međuinstitucionalnu saradnju (Uprava prihoda i carina, Ministarstvo unutrašnjih poslova, EPCG itd.). Nastaviće sa unapređenjem posredne (*off-site*) kontrole kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga razvojem supervizorskih alata i tehnika, što je neophodno za sveobuhvatno, kontinuirano i efikasno praćenje poslovanja i rizika kojima su kreditne institucije i pružaoci finansijskih usluga izloženi ili mogu biti izloženi. Radiće se na unapređenju mjesečnih i kvartalnih izvještaja kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga u cilju dobijanja sveobuhvatnije slike o njihovom

finansijskom stanju i poslovanju. Nastaviće sa vršenjem neposrednih i posrednih kontrola, kao i sprovođenjem tematskih (horizontalnih) kontrola poslovanja kreditnih institucija i pružalaca finansijskih usluga i, u zavisnosti od utvrđenog činjeničnog stanja i rizičnog profila ovih subjekata, preduzimaće potrebne mjere, kao i druge radnje i aktivnosti u skladu sa zakonom. Otpočeće sa aktivnostima na unapređenju i optimizaciji organizacione strukture u dijelu sprovođenja supervizorske funkcije, u skladu sa prijedlozima FINSEC-a, a u cilju prilagođavanja organizacije rada zahtjevima koje nameće novi regulatorni okvir. Nastaviće nadzor poslovanja kreditnih institucija i drugih pružalaca finansijskih usluga u skladu sa Zakonom o međunarodnim restriktivnim mjerama i odlukama Vlade Crne Gore donijetim na osnovu tog zakona. Nastaviće sa primjenom politike opreznog izdavanja dozvola za rad kreditnim institucijama, kao i odlučivanja u postupcima po zahtjevima za izdavanje odobrenja na osnovu Zakona o kreditnim institucijama i podzakonskih akata koji proizilaze iz ovog zakona. Nastaviće sa primjenom politike opreznog izdavanja dozvola za rad pružaocima finansijskih usluga i odobrenja u skladu sa Zakonom o finansijskom lizingu, faktoringu, otkupu potraživanja, mikrokreditiranju i kreditno-garantnim poslovima.

Radiće na izradi i razvoju planova sanacije za sve kreditne institucije, obračunu minimalnog regulatornog kapitala i kvalifikovane obaveze za kreditne institucije, kao i obračunu redovnih doprinosa koje kreditne institucije treba da uplaćuju Sanacionom fondu. Nastaviće se aktivnosti na daljem usklađivanju sa evropskim regulatornim okvirom u cilju donošenja izmjena i dopuna Zakona o sanaciji kreditnih institucija i dodatnih podzakonskih akata kojima se uređuje oblast sanacije, sa ciljem poboljšanja operativnog izvršenja sanacije kreditnih institucija, kao i jačanja nadležnosti organa za sanaciju. Saradivaće intenzivno sa organima za sanaciju matičnih kreditnih institucija i grupa kreditnih institucija iz drugih država koja imaju zavisna pravna lica u Crnoj Gori, kao i sa Jedinstvenim odborom EU za sanaciju (*Single Resolution Board - SRB*) u pogledu razmjene informacija, kao i u pogledu planiranja sanacije kreditnih institucija sa prekograničnim poslovanjem.

Preduzimaće aktivnosti u cilju daljeg unapređenja sistema u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma od strane subjekata nad kojim vrši nadzor, kroz razvoj i unapređenje primjene pristupa kontrola zasnovanih na procjeni rizika, kao i procjeni upravljanja rizicima od strane obveznika, naročito kreditnih institucija. Kontinuirano će vršiti neposredne kontrole primjene Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, kao najvažnijeg strateškog dokumenta u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Nastaviće se aktivnosti na edukaciji zaposlenih i kontroli primjene obaveza iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, nastaviće saradnju sa domaćim i međunarodnim institucijama u ovoj oblasti, uz dalje unapređenje okvira i implementaciju međunarodnih standarda, kao i sa aktivnim učešćem u delegaciji Crne Gore pri Komitetu Savjeta Evrope – *Moneyval*-u. Nastaviće da preduzima sve aktivnosti i adekvatne mjere u cilju daljeg unapređenja zaštite prava klijenata kreditnih institucija i korisnika finansijskih usluga. Sprovodiće aktivnosti na edukaciji i kontroli kreditora u vezi sa implementacijom obaveza koje će prosteći usvajanjem novog Zakona o potrošačkim kreditima.

3. Podržavaće ostvarivanje ekonomske politike Vlade Crne Gore, ne dovodeći u pitanje ustavne odgovornosti, ostvarivanje ciljeva i nezavisnost Centralne banke, i to: implementacijom mjera i instrumenata u funkciji održavanja finansijske stabilnosti i podsticanja ekonomskog rasta i razvoja.
4. Sprovodiće aktivnosti koje će obezbijediti održavanje sigurnog i efikasnog Platnog sistema Centralne banke, kao i platnog prometa uopšte. U cilju daljeg unapređenja postojećeg Platnog sistema, nastaviće sa aktivnostima na njegovoj modernizaciji, odnosno sa implementacijom međunarodnih standarda, principa i najboljih praksi funkcionisanja savremenih platnih sistema. Nastaviće sa aktivnostima na uvođenju sistema za instant plaćanja, u cilju obezbjeđivanja jednostavnijeg i bržeg izvršavanja platnih transakcija i podsticanja konkurentnosti na tržištu i/ili smanjenja troškova.

Intenziviraće se aktivnosti u vezi sa usklađivanjem regulative sa zahtjevima za ulazak u jedinstveno tržište plaćanja u eurima (SEPA) sa ciljem da Crna Gora preda aplikaciju Evropskom savjetu za plaćanja (EPC) do kraja 2024. godine. Nastaviće da aktivno učestvuje i podržava razvoj tržišta plaćanja kroz usaglašavanje sa novim tehnologijama (fintech), unapređenje infrastrukturnog okvira i podršku razvoja digitalizacije u oblasti plaćanja.

Sprovodiće aktivnosti na praćenju implementacije Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu u cilju omogućavanja pružanja novih platnih usluga, kao što su: usluge iniciranja plaćanja i usluge pružanja informacija o računu, kao i unapređenja transparentnosti u oblasti pružanja platnih usluga i sigurnosti korisnika platnih usluga, uz kontinuirano pružanje pomoći pružaocima platnih usluga u procesu njihove primjene.

Preduzimaće aktivnosti na praćenju implementacije Zakona o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama, u cilju smanjenja međubankarskih naknada.

Sprovodiće procese opreznog izdavanja odobrenja platnim institucijama i institucijama za elektronski novac, za upis i brisanje iz registra pružalaca usluga informacija o računu, kao i odlučivanja za sticanje kvalifikovanog učešća u platnoj instituciji i instituciji za elektronski novac, kao i izdavanja drugih odobrenja na osnovu Zakona o platnom prometu i podzakonskih akata donijetih za sprovođenje tog zakona.

Nastaviće sa kontinuiranim vršenjem neposredne i posredne kontrole, u cilju obezbjeđivanja poslovanja pružalaca platnih usluga u skladu sa zakonom i propisima donešenim na osnovu zakona, unapređivanjem kvaliteta obavljanja usluga platnog prometa preduzimanjem potrebnih mjera, kao i drugih radnji i aktivnosti u skladu sa zakonom. Takođe, u kontinuitetu će vršiti nadzor poslovanja platnih institucija i institucija za elektronski novac u skladu sa Zakonom o međunarodnim restriktivnim mjerama i pratećim odlukama Vlade Crne Gore.

5. U cilju efikasnog upravljanja međunarodnim rezervama u okruženju koje karakteriše snažna inflacija i volatilnost na tržištu novca i kapitala, a rukovodeći se primarno načelima likvidnosti i sigurnosti ulaganja, upravljaće međunarodnim rezervama u skladu sa definisanom investicionom politikom. Permanentno će pratiti situaciju na međunarodnom finansijskom tržištu i revidirati, a po potrebi i inovirati, investicionu politiku, pri čemu će razmatrati uvođenje novih i repositioniranje postojećih finansijskih instrumenata, kao i saradnju sa novim inostranim partnerima. Analiziraće rizični profil kreditnih institucija i emitenata, kao i tržišne uslove, s ciljem poboljšanja odnosa rizika ulaganja i ostvarenog prinosa. U skladu sa opredjeljenjem i „zelenom“ agendom, radiće se na analizi i primjeni ESG (*Environmental, social and governance*) principa – životna sredina, društvo i upravljanje, u okviru upravljanja međunarodnim rezervama.

Unapređivaće kvalitet obavljanja poslova platnog prometa sa inostranstvom kroz unapređenje kontrolnih mehanizama, kao i implementaciju međunarodnih standarda za funkcionisanje savremenih platnih sistema. Održavaće kontinuitet aktivne poslovne saradnje sa korespondentskim bankama, uz posebno poštovanje principa sigurnosti saradnje.

6. Obezbiđiće kvalitetno i efikasno obavljanje poslova depozitara, bankara i fiskalnog agenta državnih organa i organizacija rukovodeći se potrebama i zahtjevima klijenata, uz unapređivanje internih sistema povezanih sa ovim poslovima.
7. Kontinuirano će raditi na sveobuhvatnom i efikasnom sagledavanju potreba i planiranju optimalnih količina i apoenske strukture gotovog novca neophodnog za uredno i blagovremeno snabdijevanje kreditnih institucija i drugih klijenata Centralne banke. Nastaviće aktivnosti na sprovođenju zaštite eura od falsifikovanja, kao i saradnju sa nadležnim inostranim i domaćim institucijama (Evropska centralna banka, Evropska komisija, Evropski centar za tehničku i naučnu saradnju, Vrhovno državno tužilaštvo i Uprava policije). Takođe, razvijaće infrastrukturu za potrebe unapređenja rada Trezora CBCG, formiranja adekvatne i kvalitetne baze podataka, unapređivaće analizu sumnjivih primjeraka novčanica i kovanog novca, kao i saradnju sa nadležnim državnim organima i institucijama u Crnoj Gori i inostranstvu u tim oblastima.
8. Unapređivaće statistiku za koju je Centralna banka nadležna kao zvanični proizvođač statistike, a posebna pažnja će biti posvećena implementaciji međunarodnih metodologija. Radiće na implementaciji matičnog sistema izvještavanja kreditnih institucija za kreiranje supervizorske statistike i kreirati uslove za prelazak na novi sistem izvještavanja kreditnih institucija prema CBCG za potrebe monetarne i finansijske statistike. Nastaviće aktivnosti na razvoju statistike finansijskih računa. Unapređivaće sistem direktnog izvještavanja u cilju podizanja kvaliteta statistike platnog bilansa, međunarodne investicione pozicije i spoljnog duga.
9. Nastaviće sa aktivnim učešćem na daljoj harmonizaciji regulatornog okvira i jačanju administrativnih i institucionalnih kapaciteta, odnosno sa efikasnim i proaktivnim pristupom na ispunjavanju obaveza i sve složenijih zahtjeva koji

proizilaze iz pregovaračkog procesa, a odnose se na implementaciju i primjenu najnovije pravne tekovine Evropske unije, sprovođenje nacionalnih strateških i planskih dokumenata, kao i na kontinuirano unapređenje saradnje sa Evropskom centralnom bankom, Evropskom komisijom i drugim institucijama Evropske unije.

Nastaviće konstruktivnu saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama, a naročito sa Međunarodnim monetarnim fondom i Svjetskom bankom, kako bi se zajednički identifikovale mogućnosti za oporavak od šokova izazvanih ratom u Ukrajini, rastom inflacije, cijena hrane i energenata, globalnom geopolitičkom nestabilnošću i posljedicama klimatskih promjena.

Razvijaće saradnju sa supervizorima stranih matičnih banaka i bankarskih grupa koje imaju zavisna pravna lica u Crnoj Gori, kao i ključnim finansijskim institucijama poput Evropske banke za obnovu i razvoj, Evropske centralne banke i Evropskog bankarskog regulatora, sa ciljem usklađivanja supervizorskih aktivnosti. Pratiće, radi implementacije, međunarodne multilateralne dogovore i usvojene konvencije u oblasti bankarstva. Sa ciljem daljeg usklađivanja regulatornog, institucionalnog i operativnog okvira sa standardima Evropskog sistema centralnih banaka, nastaviće se sa aktivnim učešćem u pripremi i implementaciji projekata koji se finansiraju iz fondova Evropske unije. Intenziviraće aktivnosti na snaženju institucionalnih i administrativnih kapaciteta i stvaranju uslova za buduće nesmetano funkcionisanje Centralne banke u okviru Evropskog sistema centralnih banaka.

10. Nastaviće sa stručnim usavršavanjem zaposlenih, sa posebnim akcentom na učešće zaposlenih na seminarima i radionicama u organizaciji relevantnih međunarodnih institucija i organizacija, kao i obukama u organizaciji Centralne banke.
11. Nastaviće da blagovremeno pruža pouzdane i precizne informacije o svim aspektima poslovanja, polazeći od najviših standarda transparentnosti. Afirmisaće podizanje nivoa finansijskog znanja u društvu, u cilju boljeg razumijevanja centralnog bankarstva, značaja finansijske stabilnosti i sigurnosti bankarskog sistema, kao i uticaja klimatskih promjena na finansijski sistem. Intenziviraće aktivnosti iz oblasti finansijske edukacije, finansijske pismenosti i uključenosti, sprovođenjem tradicionalnih projekata poput „Nedjelje štednje“ i „Svjetske nedjelje novca“. Poseban segment edukacije posvetiće razvoju digitalne komunikacione platforme, komunikaciji na društvenim mrežama i edukaciji iz oblasti bankarskih i platnih sistema, kao nezaobilaznog savremenog trenda.
12. Nastaviće sa aktivnostima na promociji Muzeja novca, kao institucije od kulturno-istorijskog značaja i institucije od značaja za edukovanje javnosti i promovisanje uloge i važnosti Centralne banke u finansijskom sistemu Crne Gore. Takođe, nastaviće aktivnosti, u skladu sa objektivnim mogućnostima, na daljem sakupljanju muzejskog materijala radi dopunjavanja numizmatičke

zbirke, u cilju očuvanja, zaštite i zadržavanja istorijskog i kulturnog nasljeđa iz oblasti numizmatike u Crnoj Gori.

13. Nastaviće da unapređuje i ostale oblasti iz svoje nadležnosti koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija, i to: informacioni sistem uz obezbjeđivanje adekvatnog nivoa njegove raspoloživosti i sigurnosti, a naročito informacione, komunikacione i tehnološke infrastrukture koja je namijenjena kao podrška za rad Platnom sistemu Centralne banke, glavnom bankarskom sistemu, sistemu prinudne naplate, kao i ostalim sistemskim servisima za potrebe internih i eksternih korisnika; sistema za upravljanje operativnim rizikom, bezbjednošću informacija, kontinuiteta poslovanja, primjereno standardima i dobroj praksi iz ovih oblasti u okviru Evropskog sistema centralnih banaka i Evropske centralne banke.
14. Nastaviće da se u okviru svog poslovanja vodi principima društveno odgovorne institucije, kao i da usvaja, promovira i primjenjuje proklamovana načela u oblasti ljudskih prava, prava iz oblasti rada, zaštite životne sredine i borbe protiv korupcije, koji su definisani u Globalnom sporazumu Ujedinjenih nacija. U skladu sa finansijskim mogućnostima, nastaviće da izdvaja dio svog prihoda za humanitarne akcije i podršku razvoju kulturnih, istorijskih i drugih vrijednosti društva, te tako, kroz javno učešće u brojnim društvenim aktivnostima, doprinositi jačanju civilnog društva. Nastaviće da vodi politiku aktivnog djelovanja na jačanju otpornosti finansijskog sistema na izazove klimatskih promjena i da usklađuje poslovanje sa ciljevima održivog razvoja i principima zelene i ESG (*Environmental, social and governance*) ekonomije – životna sredina, društvo i upravljanje.

II. Ova politika objavljuje se na internet stranici Centralne banke Crne Gore.

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

**PREDSJEDAVAJUĆI
GUVERNER**

Br. 0101-8834-4/2023
Podgorica, 30. 11. 2023. godine

dr Radoje Žugić, s.r.